

Noem mij maar Paula

Petra de Haas

INKIJKEXEMPLAAR

พวงแก้ว

Eerste druk 2025
Copyright tekst © Petra de Haas
Copyright profielfoto © Claire Bateman

OMSLAG
vormgeving ProBeeld | Ambilicious

BINNENWERK
vormgeving Ambilicious Studio
Redactie Inanna van den Berg | Ambilicious

Copyright © 2025 Ambilicious, Waddinxveen

ISBN 978-94-93366-78-7 NUR 301
www.ambilicious.nl

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Petra de Haas

Noem mij maar Paula

EEN MENS HEEFT DUIZEND LEVENS,
MAAR JE LEEFT ER MAAR ÉÉN.

Voor ma

De stilte in het paleis

Bangkok, november 1926

Het is vroeg in de ochtend. Langzaam trekken de moessonbuien weg en maken plaats voor de opkomende zon. Een vage zonnestraal glipt door het kiertje van de teakhouten luiken en schijnt op een tengere vrouw.

Haar naam is Ongnit, een prinses. Elegant, maar eenvoudig gekleed in een crèmekleurige zijden blouse met korte pofmouwttjes. Lichtinval zorgt voor wisselende groenschakeringen op haar donkergroene tafzijden sarong, die perfect past om haar slanke middel en heupen. Onder haar sarong draagt ze crèmekleurige pumps met een klein hakje. Haar zwarte haar zit bij elkaar gebonden in een lage knot. Ze staat in een kamertje van het Siriraj Ziekenhuis, gelegen langs de oever van de Chao Phraya rivier in Bangkok en buigt over de rand van een wit gietijzeren ledikant.

Een meisje steekt haar handjes uit. Ongnit tilt het meisje op. Donkerbruine amandelvormige oogjes kijken haar vrolijk aan. Ongnit snuift tegen haar wangetje en knuffelt zacht. Het meisje voelt zich fijn aan haar lachje te horen. Ze is nog klein, acht maanden oud.

‘Geef haar aan mij, ik draag haar naar de auto.’ Senit staat klaar om het meisje over te nemen.

Senit is hoofdbediende in het verblijf van Mom Chan,

de moeder van Ongnit geboren in 1905.

Ze spreekt de prinses aan met Ongnit. Het klinkt minder formeel, dan de koninklijke titel.

Senit is klein en mollig, een beetje grijs bij haar slaap. Ze is verantwoordelijk voor het huishouden van Mom Chan en vanaf nu gouvernante van het kleine meisje.

‘Nee, Senit. Ik draag haar liever zelf. Draag jij haar mand. Ga maar alvast en zeg tegen de chauffeur dat ik er aankom. Ik ga eerst de zusters gedag zeggen.

Senit knikt en loopt met de mand door de gang naar de hoofduitgang.

Ongnit keert zich om, aait over de zachte krullen van het meisje en fluistert, ‘Senit wordt je gouvernante, maar je bent mijn kind, Poengkew. Ik heb je vernoemd naar een witte bloem. Je zult bloeien en opgroeien in het grote paleis. Net als ik.’

Ongnit kijkt vertederend naar het slapend gezichtje van de kleine Poengkew in haar armen tijdens de rit. Het raam staat op een kiertje. Een rumoerige mengelmoes van geuren en kleuren. Een andere wereld vergeleken met het stille binnenpaleis. Overal auto’s, riksja’s en straatverkopers met koopwaar in bungelende manden over de schouder op zoek naar een geschikte plek.

Haar chauffeur neemt de kortste route, kent feilloos de weg naar het paleis. Hij rijdt door de Dusit wijk, over de brede Europees uitziende boulevard langs het Dusit Paleis, een ander koninklijk verblijf met ruime tuinen op verre loopafstand van het Grand Palace. Ze passeren de regeringsgebouwen en rijden over Ratchadamnoen, de lange laan die begint bij Dusit Zoo, de dierentuin. Ze naderen Sanam Luang, het grasplein grenzend aan de paleismuur. Er worden vliegers opgelaten.

Ongnit herinnert het zich als klein meisje. Ze mocht mee naar buiten, voelde zich vrij en blij bij het kijken naar de wedstrijd tussen de vliegers in de lucht, terwijl ze nauwlettend in de gaten werd gehouden door paleiswachten.

De chauffeur stopt voor de grote poort, stapt uit en houdt het achterportier open.

Senit stapt als eerste uit en neemt de kleine uit de armen van Ongnit. Ze draagt haar tijdens de wandeling naar het verblijf in het binnenpaleis. Veel mensen lopen in en uit de grote poort.

‘Sawadee ka’. Een dienstmeid houdt haar handen tegen elkaar en buigt haar hoofd. Een witte blouse met korte mouwen en donkerblauwe sarong tot boven de enkels, net als Senit. Ze kijkt nieuwsgierig naar Poengkew die met haar knuistjes in haar slaperige oogjes wrijft. Het krullende haar zit wat verwilderd en een beetje geplakt aan haar wangetje. Wat een schatje. Een nieuwe bewoonster in het huis van Momchan. Ze pakt de mand aan van de chauffeur en loopt voorop door de grote Sri Sudawong poort naar de hoge rode poort van het binnenpaleis. De rode poort wordt aan beide zijden bewaakt door Khlons, vrouwelijke paleiswachten van middelbare leeftijd met gele gestreepte insignes op de mouwen van hun kakikleurige blouse. Ook zij groeten beleefd.

Ongnit kijkt omhoog. Het zonlicht verblindt. Ze houdt haar hand tegen haar voorhoofd, knijpt haar ogen samen tot smalle spleetjes en tuurt naar de witte toren boven de poort van het gesloten binnenpaleis van het Grand Palace. Een mooi contrast met de strakblauwe hemel,

glinsterende rood-groene daken en vergulde torens van het grote paleis. Ze kijkt naar de hoge rode poort met de kleine deur met een stevige houten drempel met gouden bladeren. Aan weerszijden branden wierookstokjes. Het went nog steeds niet een gevoel van opsluiting. Als je de buitenwereld kent, voelt het behoorlijk beklemmend hierbinnen. Ongnit weet hoe het gerammel klinkt als de zware poort bij schemer wordt geketend, vastgeschroefd en vergrendeld. Het geluid vergeet ze nooit.

De kleine wordt onrustig, zet zich af, probeert zich los te maken uit de armen van haar gouvernante. Ze begint te huilen en draait haar hoofdje over haar schouder. Het lijkt alsof ze op zoek is naar Ongnit. Ze begint te trappelen. Senit probeert haar rustig te krijgen. Het kleine opstandige meisje krijst.

Een eigen willetje, denkt Senit.

‘Ik draag haar. Het geeft niet.’ Ze pakt de kleine over die zich meteen tegen haar borst nestelt en stopt met huilen. Ze stapt over de hoge drempel. De drempel waar je niet op mag staan. Daarmee maak je de beschermgeesten boos.

Ongnit weet dat ze Poengkew weinig zal zien. Wel zal ze proberen elk weekend samen te zijn. Doordeweeks geeft ze lees- en schrijflles aan de oudere kinderen in het binnenpaleis en kinderen van de families op de buitenverblijven. Ze zou willen dat de kleine bij haar woont in haar buitenverblijf. Zal Poengkew ooit begrijpen waarom ze zal opgroeien in het verblijf van de prinses moeder Mom Chan? Waarom Ongnit niet voor haar kan zorgen, waarom een gouvernante dat doet? Wat voor karakter zal ze ontwikkelen?

Ongnit denkt terug aan haar kindertijd in het binnenpaleis. Het is geen makkelijk leven. De regels zijn streng. Poengkew zal leren lezen en schrijven, de Thaise tradities te volgen, te respecteren en goed te zijn voor anderen. Het zijn de regels van het binnenpaleis.

Het binnenpaleis is een doolhof met binnenplaatsen, smalle straten, hoge gebouwen en tuinen vol met fruitbomen. Het is zo groot als een stad. Je kunt er verdwalen als je de weg niet kent. Bolle rond geknipte bonsai bomen staan in grote antieke Chinese Potten op een plein met vierkant geplaveide terracotta tegels. Sommigen staan in het aangrenzende gazon. Andere in marmeren plantenbakken op de grote veranda's van het herenhuis aan de overkant van het plein. Grillige zijtakken uit kronkelende stammen dragen de ronde bollen die als een groepje bij elkaar staan. Halverwege staat een tuinman op een houten ladder. Aandachtig bekijkt hij de bol voordat hij de ronde vorm iets terugsnoot. Zijn rieten hoed met brede rand beschermt zijn gezicht tegen de felle zon. Het met pleisterwerk gestucte herenhuis heeft hoge ramen en teakhouten luiken. Een andere stijl dan de gebouwen met de goudkleurige torens en rood-groene daken van het karakteristieke paleizencomplex. Een kolossale marmeren trap leidt naar de toegangsdeur. Boven de deur hangt een guirlande.

Ze nemen de kortste route en steken het grote plein over, passeren het herenhuis, openen een poort links ervan en stappen een lange tunnel in. Ze komen uit bij een binnenplaats. Er hangt een serene rust. Vanachter een openstaande deur klinkt zachte Thaise klassieke muziek.

Ongnit herinnert zich de drukte op deze plek. Hier